

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Rapport: Attitydundersökning brandsäkerhet 2011

Januari 2012, Markör Marknad och Kommunikation

Uppdrag: Attitydundersökning brandsäkerhet 2011
Beställare: Myndigheten för Samhällskydd och Beredskap (MSB)
Kontaktperson MSB: Alexandra Johansson
Projektledare Markör: Roger Söderkvist
Datainsamlingsperiod: November-december 2011

Markör Marknad och Kommunikation AB

Markör hjälper större företag och organisationer att fatta rätt beslut – det gör vi genom utredningar, undersökningar och utvecklingsarbete på plats hos våra kunder.

Innehåll

1.	Undersökningens bakgrund	4
2.	Undersökningens genomförande	5
3.	Disposition	6
4.	Resultat	7
4.1	Bakgrundsfrågor	7
4.2	Kunskaper i brandsäkerhetsfrågor	11
4.3	Attityder i brandsäkerhetsfrågor	17
4.4	Beteende i brandsäkerhetsfrågor	23
4.5	Information i brandsäkerhetsfrågor	25
5.	Jämförelser mellan undergrupper	26
5.1.1	Skillnad mellan könen	26
5.1.2	Skillnad mellan åldersgrupper	27
5.1.3	Skillnad mellan boendeformer	27
5.1.4	Skillnad med avseende på hushållstruktur	28
5.1.5	Skillnader sett till utbildning i brandskydd	28
6.	Summerande slutdiskussion	29
6.1	Markörs rekommendationer	31

1. Undersökningens bakgrund

"Ingen i Sverige ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand." Det är den vision MSB arbetar för tillsammans med myndigheter, kommuner och andra organisationer utifrån en nyligen framtagna strategi, Nationell strategi för stärkt brandskydd, för hur brandskyddet kan stärkas genom stöd till enskilda.

Strategin innehåller åtgärder inom fyra områden. Områdena är:

- kunskap och kommunikation
- tekniska lösningar
- lokal samverkan
- utvärdering och forskning

Till området kunskap och kommunikation hör en satsning på en nationell och långsiktig informationsinsats. Den nationella informationsinsatsen ska stödja strategins mål enligt följande:

- 1) "Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka."
- 2) "Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka."

Att kommunikationen ska stödja dessa två mål är två vägar (bland flera) att uppnå effektmålet:

"Antalet döda och svårt skadade vid bränder i bostadsmiljö ska minskas med minst en tredjedel till år 2020."

Den nu genomförda undersökningens syfte är mot detta som bakgrund att kartlägga ett nuläge avseende:

- vad människor har för kunskap om och inställning till ansvaret för det egna brandskyddet
- vilka förväntningar de har på stöd från andra aktörer
- kunskap om brandrisker och brandskydd
- attityder till brandsäkerhetsarbete

Resultatet från undersökningen ger ett beslutsunderlag till vad den nationella informationsinsatsen ska prioritera – att påverka kunskap, attityder och/eller beteende. Det ger också vägledning till insatsens kommunikationsmål och budskapsformuleringar.

2. Undersökningens genomförande

Undersökningen är att se som en nollmätning mot vilken kommande kommunikationsinsatser kan stämmas av och jämförande uppföljningar kan göras. Undersökningen har genomförts som en renodlad kvantitativ mätning.

Urvalet bestod av ett riksrepresentativt urval av svenskar och drogs ut ur PAR abonnentregister på individnivå i åldern 16 år och äldre. Det genomfördes totalt 1 000 intervjuer i undersökningen. Efter datainsamlingen viktades resultatet så att det är representativt för Sveriges totalbefolkning med avseende på ålder och kön. I viktningen föll sju intervjuer bort på grund av att dessa intervjupersoner inte uppgav sin ålder vid intervjutillfället. Detta innebär att det totala antalet analyserbara svar uppgick till 993 stycken.

Datainsamlingen har genomförts med hjälp av telefonintervjuer under vecka 48-51 2011. Vid bortfall slumpades en ny intervjuperson fram tills det att 1 000 intervjuer hade genomförts.

Enkäten har utformats i samråd mellan Markör och MSBs arbetsgrupp för nationell informationsinsats och innehåller frågor som mäter kunskaper, attityder och beteenden i brandsäkerhetsfrågor. Utöver detta innehåller enkäten också ett antal bakgrundsfrågor.

3. Disposition

Resultaten från undersökningen åskådliggörs i sammanfattande diagram med kommenterande text i direkt anslutning till figurerna. Skillnader mellan olika undergrupper samt korstabuleringar och samband redovisas separat under avsnittet "skillnader mellan undergrupper".

I samtliga diagram där andelar presenteras redovisas bastal. Bastal är antalet svar som de procentuella fördelningarna baseras på.

Öppna svar redovisas sammanfattande i rapporttexten och återfinns i sin helhet i bilaga 2. Frågeformuläret finns som bilaga 1 och till rapporten hör även tabeller från totalnivå ner till undergruppsnivå och brytningar. Dessa finns bifogade som bilaga 3.

Maskinella avrundningar förekommer.

Bilagor

Bilaga 1	Enkät
Bilaga 2	Öppna svar
Bilaga 3	Tabeller

4. Resultat

4.1 Bakgrundsfrågor

Nedan redovisas profilen på de svarande genom ett antal bakgrundsfrågor. Bakgrundsfrågorna används för att bryta materialet under avsnittet "skillnader mellan undergrupper".

Diagram 1. De svarandes ålder.

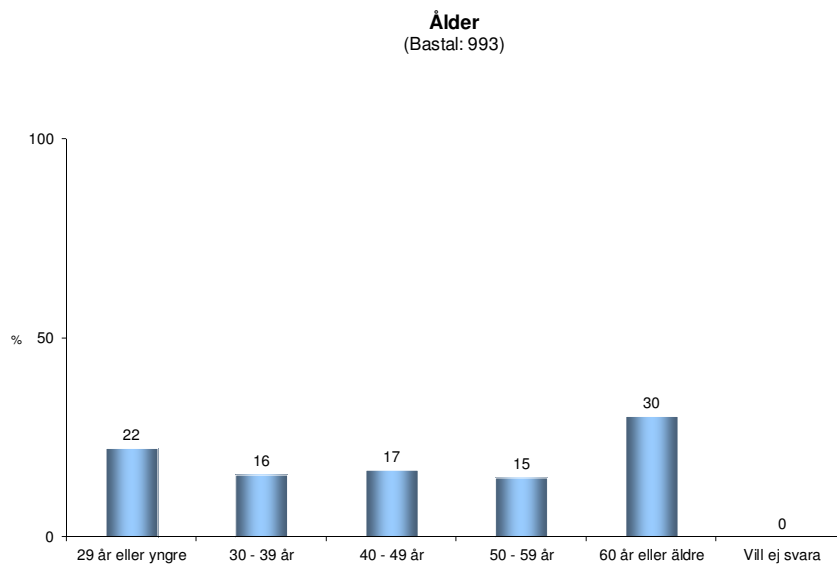

Diagram 2. De svarandes kön.

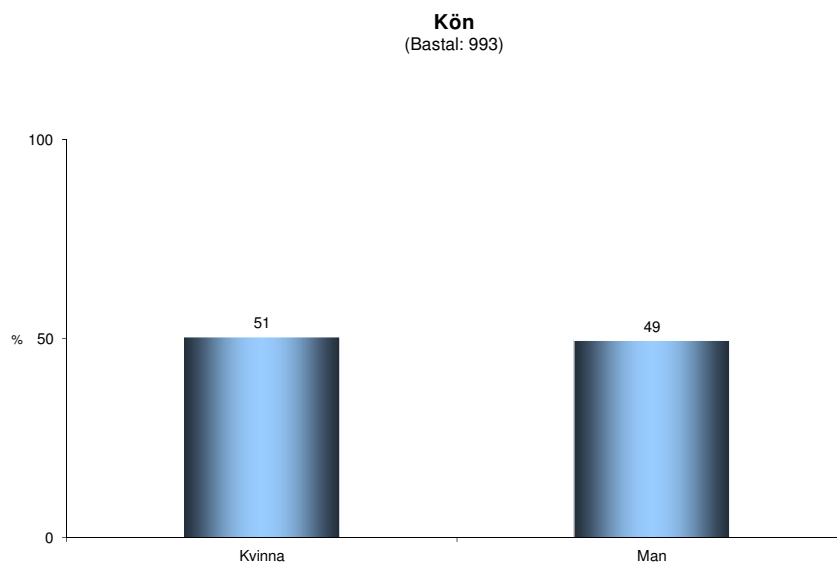

Diagram 3. De svarandes boendeform.

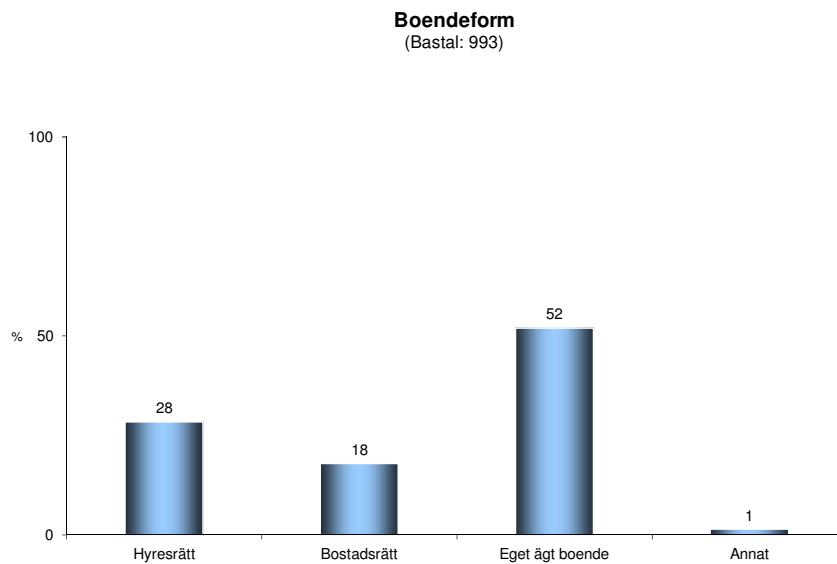

Diagram 4. De svarandes hushållstruktur.

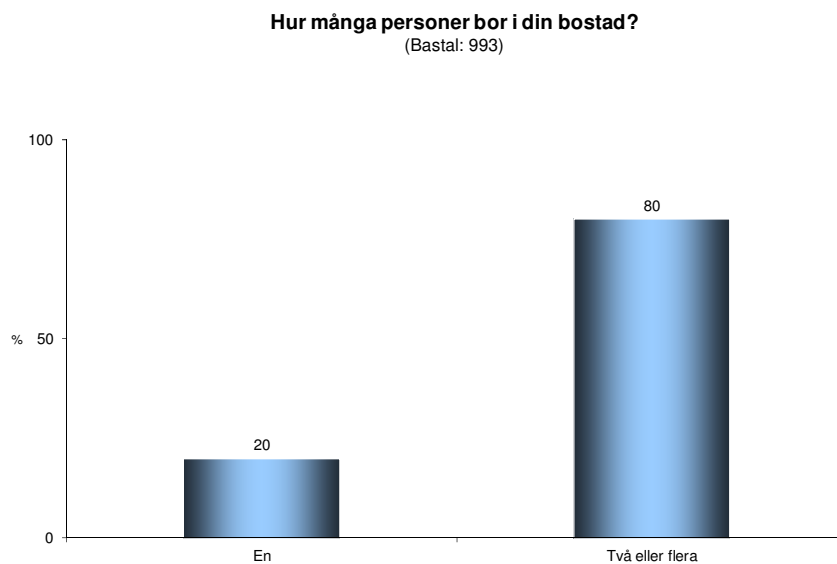

Diagram 5. De svarandes hushållstruktur.

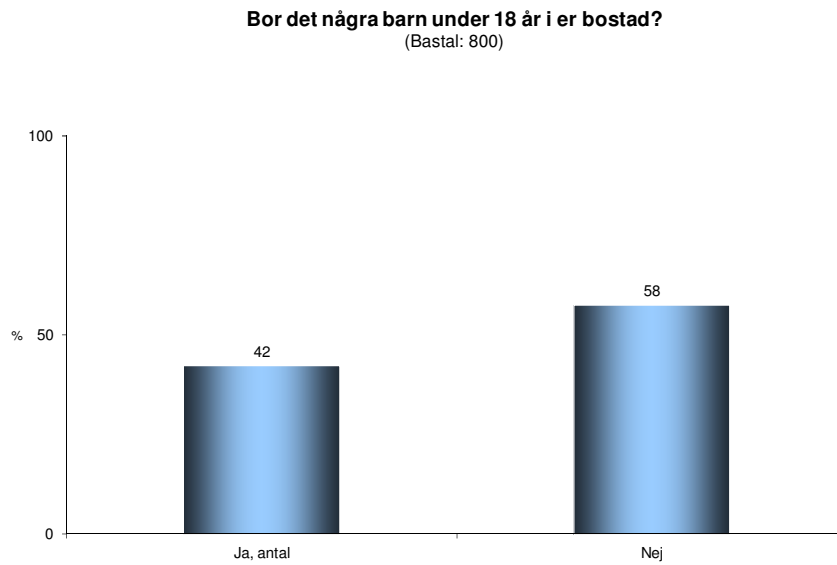

Diagram 6. De svarandes utbildning i brandskydd

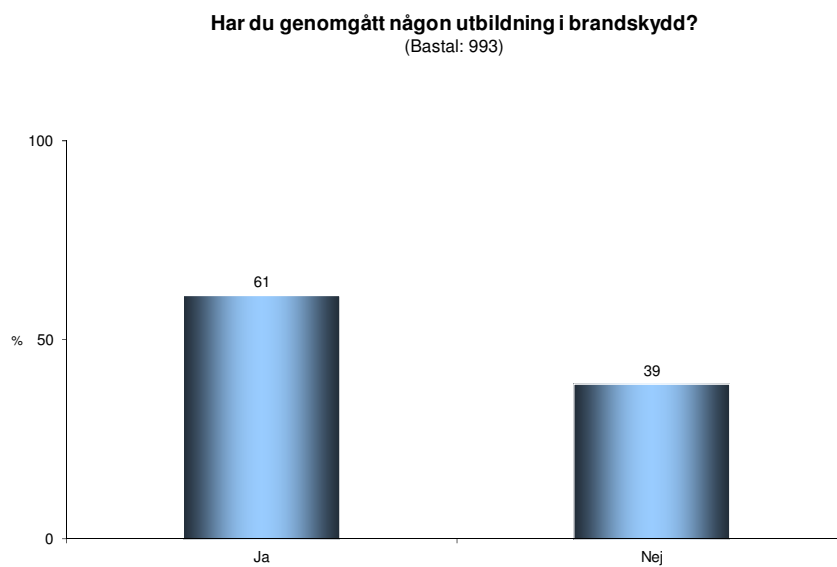

Diagram 7. De svarandes utbildning i brandskydd

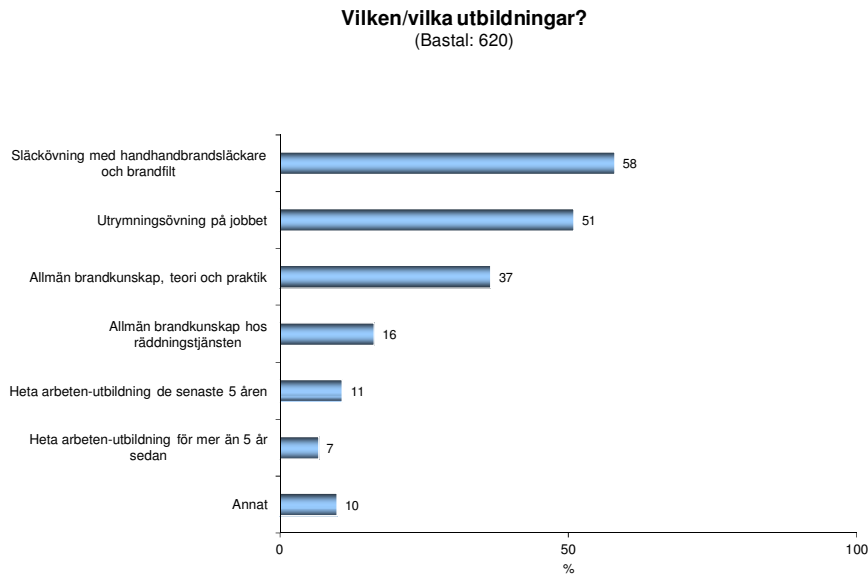
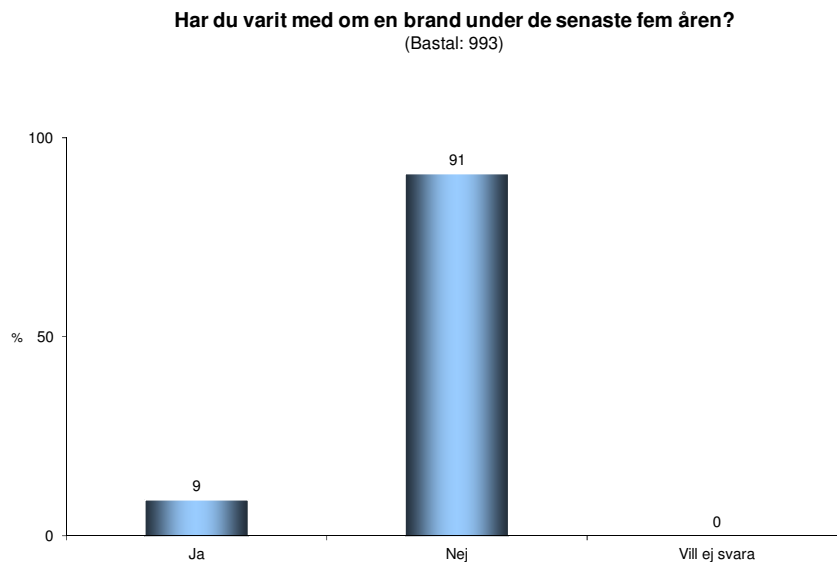

Diagram 8. De svarandes erfarenhet av brand

Enligt ovan har materialet viktats för att ge en representativ bild av svenskarna med avseende på ålder och kön. Redan i den ursprungliga fördelningen var dock bilden relativt väl motsvarande riket med avseende på kön, medan det med avseende ålder fanns en överrepresentation i den äldsta målgruppen.

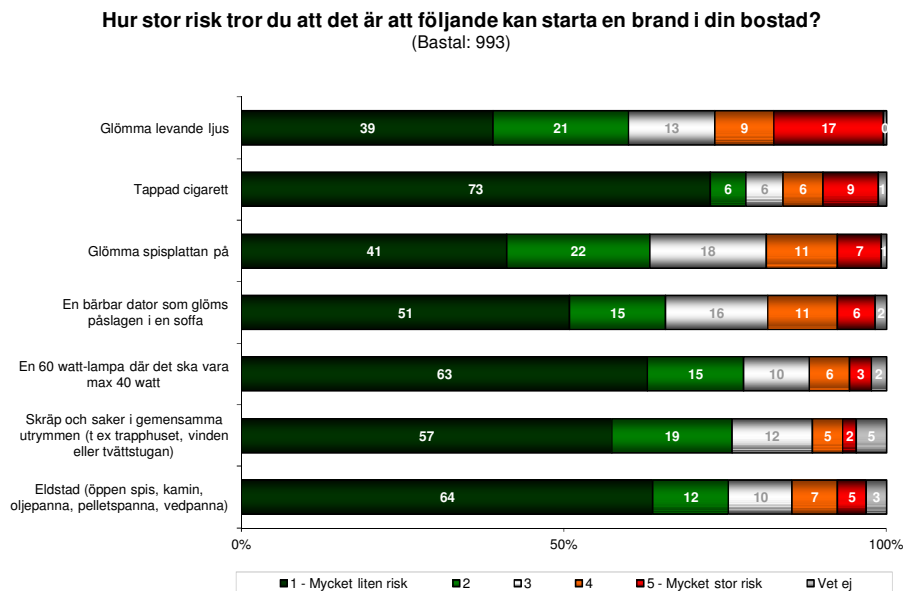

Utöver ovan bakgrundsfrågor ställdes en inledande fråga om huruvida man bor i ett flerbostadshus eller ett enfamiljshus. Syftet med frågan var att enstaka frågor i enkäten enbart riktades till boende i flerbostadshus. Frågan utgör inte grund för någon nedbrytning där vi i stället fokuserar på boendeformen (diagram 3) ovan.

4.2 Kunskaper i brandsäkerhetsfrågor

Nedan redovisas svenskarnas kunskaper i brandsäkerhetsfrågor.

Diagram 9. Riskbedömning

Inledningsvis fick respondenterna bedöma hur stor risk man anser att olika företeelser är för att kunna starta en brand i den egna bostaden. Bedömningen gjordes på en femgradig skala där fem innebär mycket stor risk och ett mycket liten risk.

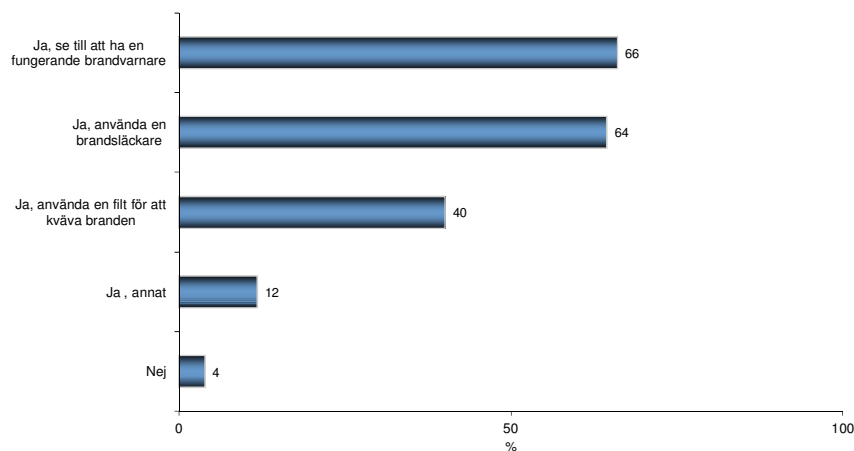
Man kan konstatera är att det avseende samtliga företeelser är en större andel än hälften som anser att de innebär en liten eller mycket liten risk för att kunna starta en brand. Störst risk ser man i att glömma ett levande ljus där 17 procent uppger att man ser detta som en stor risk, totalt en av fyra ser det som en stor eller ganska stor risk. Minst fara ser man i att sätta i fel wattal på en glödlampa, eldstäder och tappade cigaretter. Man ser också en mycket svag koppling mellan saker och skräp i ett trapphus relaterat till uppkomsten av brand i bostaden.

Vidare fick man spontant svara på vad man kan göra för att skydda sig mot brand i den egna bostaden. Frågan är en flervalsfråga vilket innebär att man kan uppge flera svarsalternativ.

Diagram 10. Åtgärder för att skydda sig mot brand

Vet du vad du kan göra för att skydda dig om det börjar brinna i din bostad?
(Bastal: 993)

Det finns en liten andel (4 procent) som inte kan uppge någonting alls om vad man kan göra för att skydda sig mot brand i den egna bostaden. Två av tre uppger att man behöver ha en fungerande brandvarnare och/eller använda en brandsläckare.

Vanliga svar under "annat" är att använda vatten, brandstege samt ha god uppfattning om var nödutgången finns.

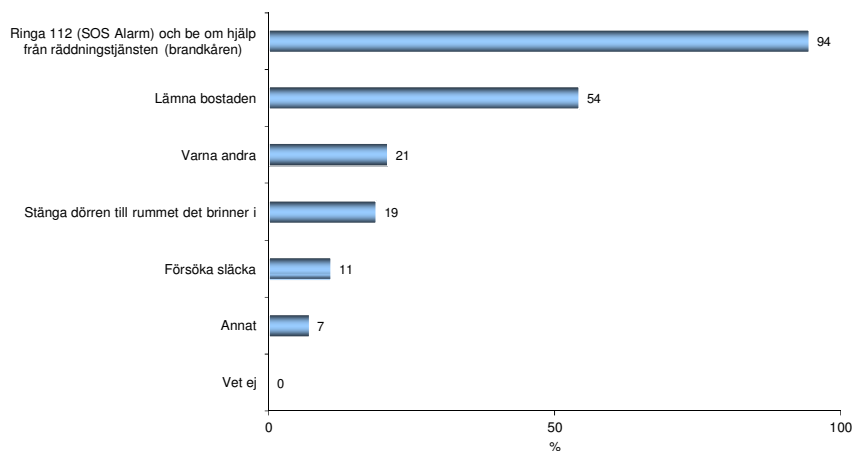

På frågan om hur man skulle agera om en brand uppstår svarar svenskarna spontant följande. Frågan är en flervalsfråga vilket innebär att man kan uppge flera svarsalternativ.

Diagram 11. Åtgärder om brand uppstår

Om det skulle bli en brand som du själv inte kan släcka i din bostad, vad skulle du göra då?

(Bastal: 993)

En absolut majoritet skulle ringa 112. Drygt hälften uppger spontant att man skulle lämna bostaden medan en av fem skulle varna andra och/eller stänga dörren till det rum som det brinner i. En av tio uppger trots förutsättningen i frågan att man ändå skulle försöka släcka branden.

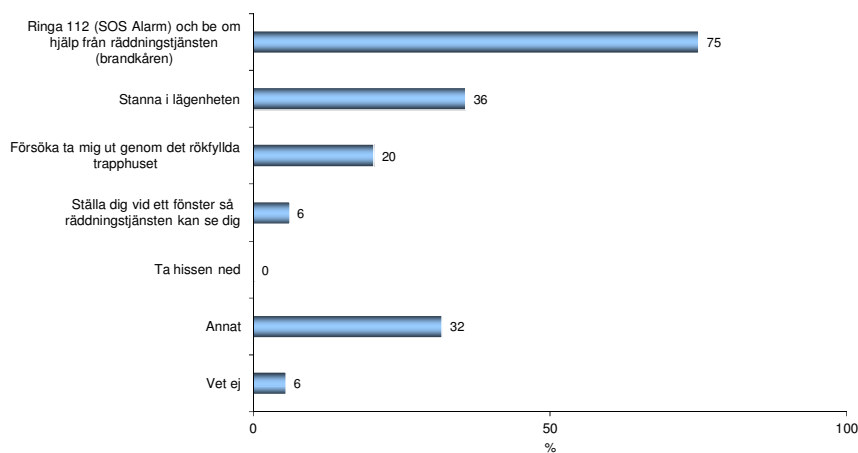
Vanliga svar under "annat" är att man skulle försöka få ut andra (människor och djur) samt rädda värdesaker.

Samtliga fick också svara på hur man skulle bete sig om man befann sig i en lägenhet och upptäcker att det sprids brandrök i trapphuset. Frågan är en flervalfråga vilket innebär att man kan uppge flera svarsalternativ.

Diagram 12. Åtgärder om brand uppstår

Om du befinner dig i en lägenhet och upptäcker att brandrök sprider sig i trapphuset - röken kommer inte från den lägenhet du är i. Vad skulle du göra då?
(Bastal: 993)

Tre av fyra svarar att man skulle ringa 112. En av tre skulle stanna i lägenheten medan en av fem skulle försöka ta sig ut genom det rökfyllda trapphuset.

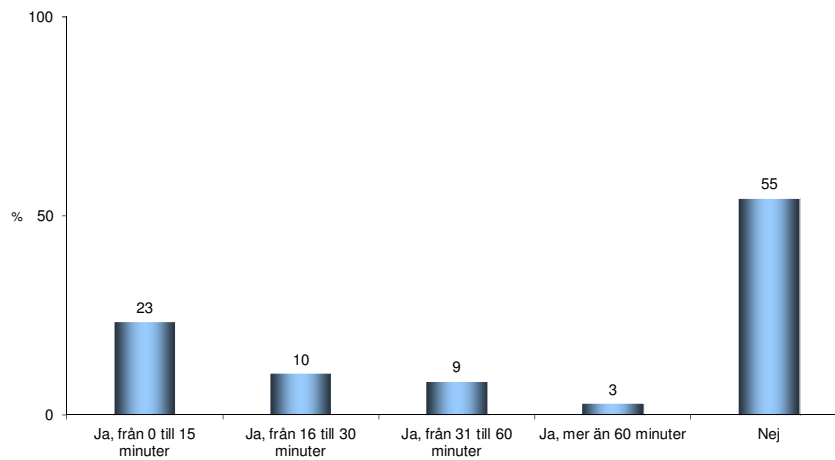
Vanliga svar under "annat" är att man skulle försöka lokalisera branden, hitta en annan utgång än trapphuset och ta sig ut den vägen, gå ut på balkongen, varna andra, stänga dörrar samt hålla sig lågt mot golvet.

Oavsett hur man skulle bete sig om man upptäckte en brand i ett trapphus fick man också svara på om man vet ungefär hur länge man tror sig vara säker om man skulle stanna i lägenheten.

Diagram 13. Kunskap om hur länge man är säker i en lägenhet

Vet du hur länge du är säker om du skulle stanna i lägenheten?
(Bastal: 993)

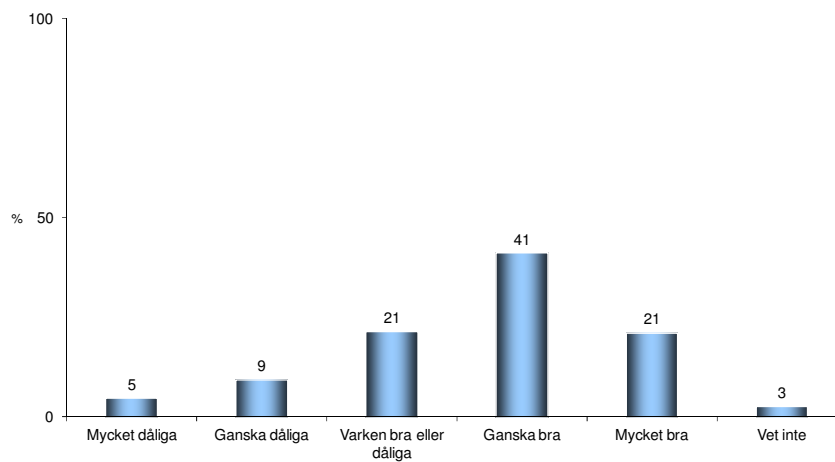
Drygt hälften svarar att man inte alls vet hur länge man är säker medan en av fyra svarar att det är mindre än 15 minuter.

De svarande fick också göra en självvärdering av sig egen kunskap i att använda en handbrandsläckare.

Diagram 14. Kunskap om användning av handbrandsläckare

Hur bedömer du själv dina kunskaper när det gäller att använda en handbrandsläckare?
(Bastal: 993)

En av fem bedömer att man själv har mycket bra kunskap om användning av en handbrandsläckare. Fyra av tio ganska bra medan 14 procent uppger ganska dåliga eller mycket dåliga kunskaper.

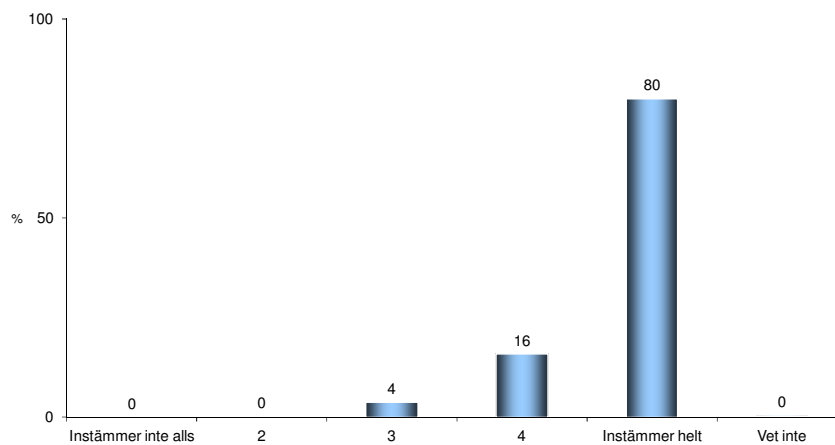

4.3 Attityder i brandsäkerhetsfrågor

Efter kunskapsfrågorna fick respondenterna svara på ett antal attitydfrågor kopplade till brandsäkerhet. Först hur viktigt man anser det vara att ha kunskaper om hur man kan förhindra att en brand uppstår i den egna bostaden.

Diagram 15. Vikten av att känna till hur man kan förhindra en brand i den egna bostaden.

Det är viktigt för mig att veta hur man kan förhindra en brand min bostad.
(Bastal: 993)

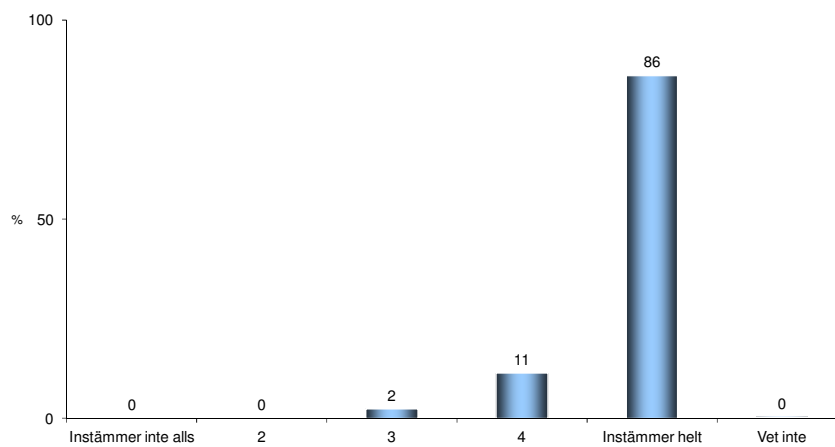
Åtta av tio svenskar instämmer helt i att det är viktigt att ha denna kunskap. 16 procent svarar fyra (motsvarar ganska viktigt) medan ingen anser att det är oviktigt.

Vidare fick man bedöma hur viktigt det är att veta hur man ska agera om en brand verkligen skulle uppstå i den egna bostaden.

Diagram 16. Vikten av att känna till vad man ska göra om en brand uppstår i den egna bostaden.

Det är viktigt för mig att veta hur man ska göra om en brand uppstår i min bostad.
(Bastal: 993)

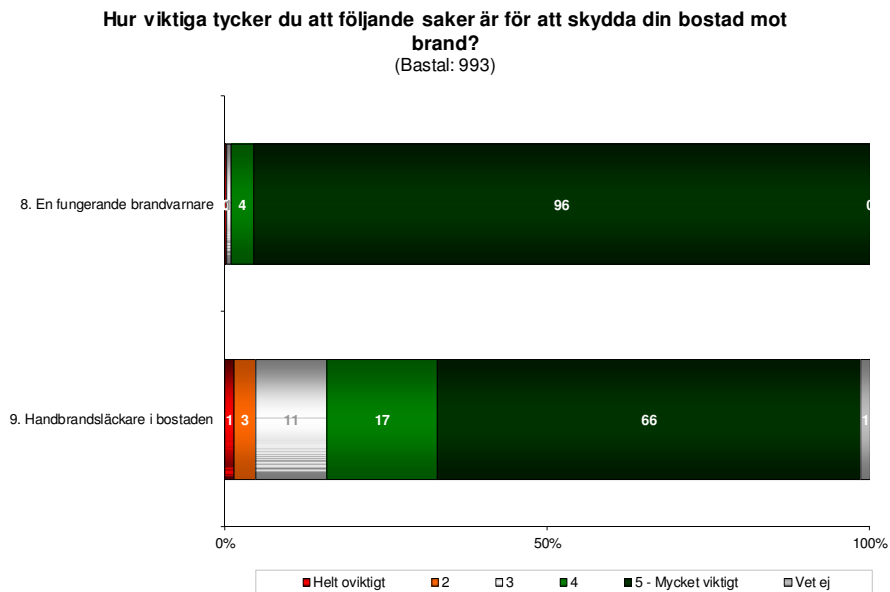

86 procent instämmer helt i att det är viktigt att veta hur man ska agera om en brand skulle uppstå i den egna bostaden. 11 procent svarar fyra (motsvarar ganska viktigt) med ingen anser att detta är oviktigt.

Man fick också svara på hur viktigt man anser att brandvarnare och handbrandsläckare är för att skydda den egna bostaden mot brand.

Diagram 17. Hur viktigt är det att ha en fungerande brandvarnare/handbrandsläckare i bostaden?

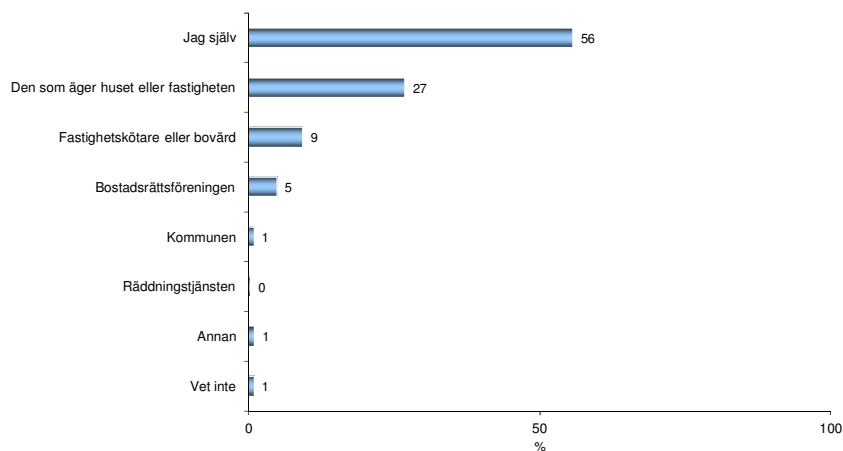
I princip samtliga anser att det är mycket viktigt att ha en fungerande brandvarnare i bostaden. Två tredjedelar anser att det är viktigt att ha en handbrandsläckare.

De som bor i ett flerbostadshus fick också svara på vem man anser ansvarar för att det finns ett brandskydd i den egna bostaden.

Diagram 18. Vem tycker boende i flerbostadshus ansvarar för att det finns ett brandskydd i den egna bostaden?

Vem tycker du ska se till att det finns brandskydd i din bostad?
(Bastal: 434)

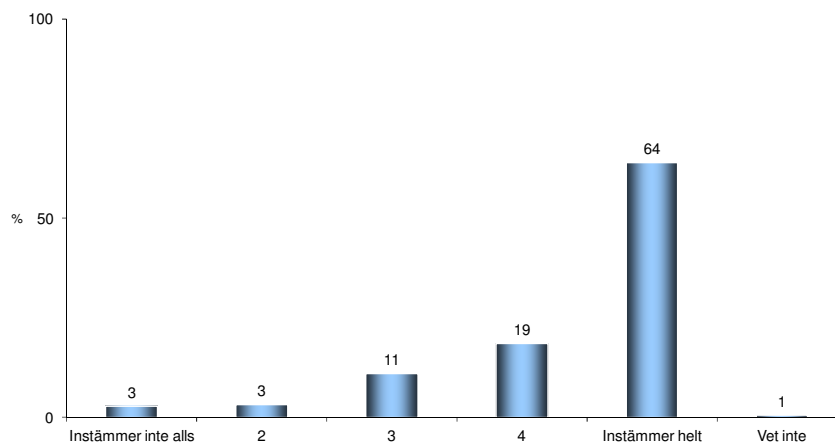
Drygt hälften (56 procent) uppger att de själva upplever sig ansvara för att se till att det finns ett brandskydd i den egna bostaden. En av fyra anser att ansvaret ligger hos den som äger fastigheten och en av tio svarar "fastighetsskötare eller bovärd"

Samtliga fick svara på i vilken grad man anser sig ta eget ansvar för brandskyddet i den egna bostaden.

Diagram 19. Tar man eget ansvar för brandsäkerheten i den egna bostaden?

Jag tar ansvar för brandskyddet (exempelvis brandvarnare, handbrandsläckare, brandfilt) i min bostad?
(Bastal: 993)

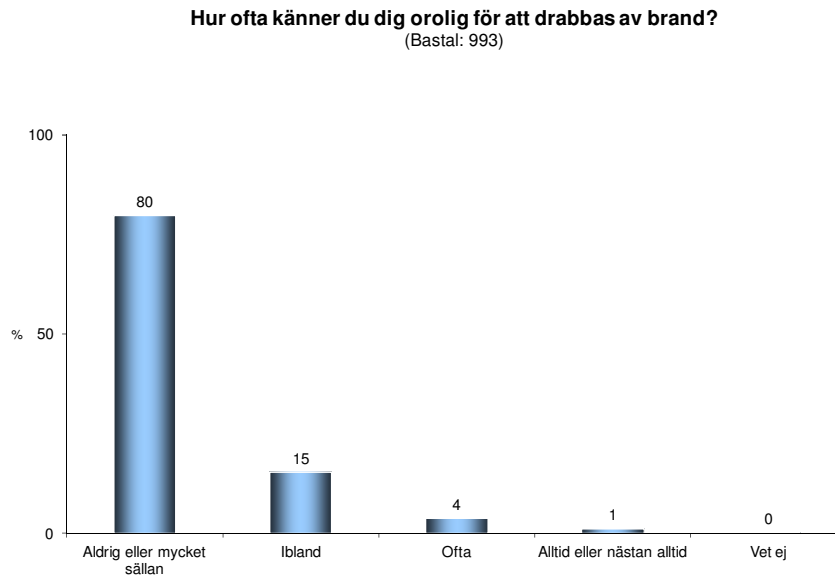

Två tredjedelar instämmer helt i att man tar ansvar för brandskyddet i den egna bostaden. En av fem svarar fyra och en av tio svarar tre. Sex procent instämmer inte i att man tar detta ansvar.

Man ombads också svara på hur ofta man känner sig orolig för att drabbas av en brand.

Diagram 20. Är man orolig för att drabbas av en brand?

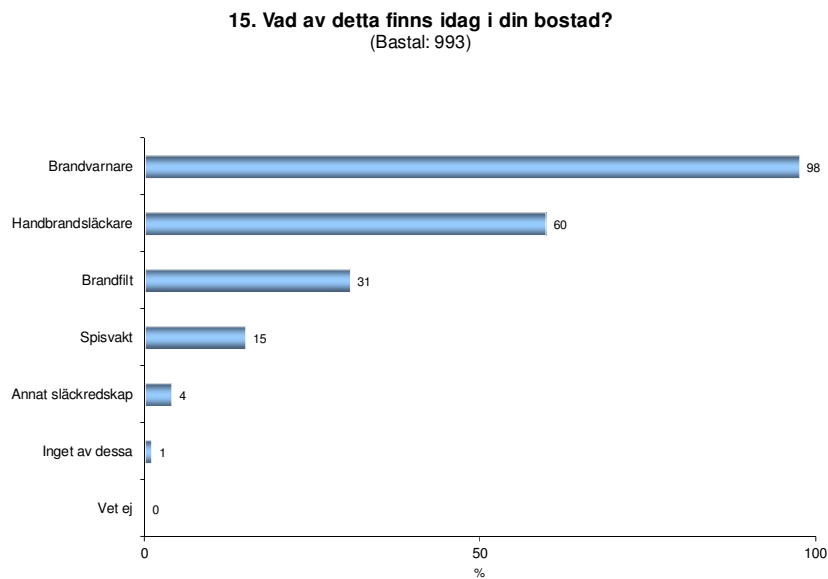
Åtta av tio känner sig aldrig eller mycket sällan oroliga för att drabbas av en brand. 15 procent oroar sig ibland medan fyra procent oroar sig ofta. En procent uppger att man alltid eller nästan alltid känner sig orolig för att drabbas av en brand.

4.4 Beteende i brandsäkerhetsfrågor

Det ställdes vidare två beteendefrågor avseende det nuvarande brandskyddet i den egna bostaden. Frågan är en flervalsfråga vilket innebär att man kan uppge flera svarsalternativ.

Diagram 21. Vilka brandskydd finns i bostaden?

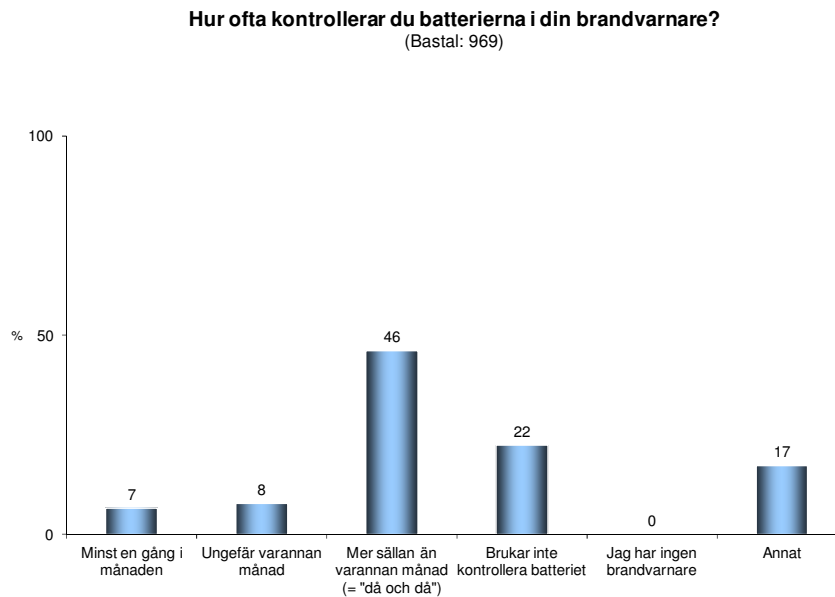

I princip samtliga (98 procent) uppger att de har en brandvarnare. Sex av tio har en handbrandsläckare och tre av tio har brandfilt. En procent uppger att man inte har något brandskydd alls.

De som har en brandvarnare (98 procent av samtliga) fick också svara på hur ofta man kontrollerar batterierna.

Diagram 22. Hur ofta kontrolleras batterierna?

Knappt hälften kontrollerar batterierna mer sällan än varannan månad. Drygt en av fem kontrollerar dem aldrig.

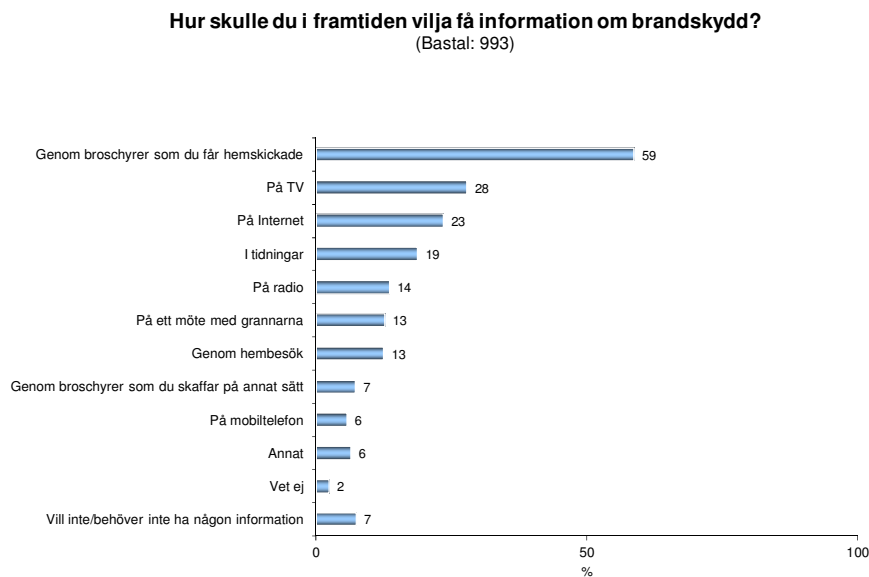
Vanliga svar under "annat" är att man kontrollerar när brandvarnaren piper.

4.5 Information i brandsäkerhetsfrågor

Man fick också svara på hur man i framtiden helst vill få information i brandsäkerhetsfrågor. Frågan ställdes som en flervalsfråga.

Diagram 23. Hur vill man i framtiden få information om brandskydd?

Sex av tio vill få informationen hemskickad medan tre av tio gärna ser den på TV. En av fem svarar Internet och/eller i tidningar. 13 procent uppger "hembesök".

Vanliga svar under "annat" är via arbetsplatser och skolor, eller ett öppet hus på brandstationen.

5. Jämförelser mellan undergrupper

Ett sätt att vidare analysera materialet är att jämföra svarsfördelningarna mellan de olika undergrupper som framkommer om man bryter resultatet på de olika bakgrundsfrågorna. Detta material återfinns i tabellbilagan (bilaga 3) men Markör kommenterar också skillnaderna nedan.

5.1.1 Skillnad mellan könen

Bakgrund

En något större andel män än kvinnor har genomgått en utbildning i brandskydd. En större andel män än kvinnor har gått utbildningarna "heta arbeten". En större andel kvinnor än män har haft en utrymningsövning på jobbet.

Kunskap

Kvinnor ser större brandrisker i att glömma spisplattor, glömma levande ljus samt tappade cigaretter. Män uppger i högre grad att man kan använda en handbrandsläckare för att kväva en brand medan kvinnor i större utsträckning uppger "brandfilt". Kvinnor uppger i något större utsträckning att man skulle stanna i lägenheten om man upptäcker rök i trapphuset. Män bedömer i större utsträckning sin egen kunskap om att använda handbrandsläckare som "bra" eller "mycket bra".

Attityd

Kvinnor känner sig i något större utsträckning oroliga för att drabbas av en brand. Kvinnor anser i något större utsträckning att det är viktigt att ha en fungerande brandvarnare. Kvinnor anser i något större utsträckning att det är viktigt för dem att veta hur man kan förhindra brand i den egna bostaden.

Beteende

Män uppger i något större utsträckning att man har en handbrandsläckare i bostaden. En något större andel män kontrollerar aldrig batterierna i brandvarnaren.

5.1.2 Skillnad mellan åldersgrupper

Bakgrund

Andelen som genomgått en utbildning i brandskydd är högst i åldrarna 40-59 år.

Kunskap

40-49 åringar ser större brandrisker med att glömma levande ljus och tappade cigaretter. De yngsta (-29 år) ser något större risker med att glömma spisplattan på. Den yngsta gruppen uppger i lägre grad handbrandsläckare och brandfilt som möjliga sätt att skydda bostaden vid brand. De äldsta (60+) uppger i lägre utsträckning att man skulle varna andra om det brann i den egna bostaden. De yngsta skulle i större utsträckning försöka ta sig ut genom ett rökfyllt trapphus.

Attityd

De yngsta tycker i något lägre utsträckning att det är mycket viktigt att ha en fungerande brandvarnare. Detsamma gäller för handbrandsläckare i bostaden. De yngsta (som bor i flerbostadshus) anser i något mindre utsträckning att det är de själva som ansvarar för brandskyddet i den egna bostaden. I vilken grad man tar eget ansvar för brandskyddet i den egna bostaden tenderar också att öka med stigande ålder.

Beteende

Den yngsta gruppen har i lägre utsträckning brandfilt och/eller handbrandsläckare i den egna bostaden.

Information

De äldsta vill i lägre utsträckning få information via Internet.

5.1.3 Skillnad mellan boendeformer

Bakgrund

Boende i hyresrätter har i lägre grad genomgått utbildningar i brandskydd.

Kunskap

Boende i hyresrätter uppger i lägre grad brandsläckare som en möjlighet att hindra brand i den egna bostaden.

Attityd

Svarande i eget ägt boende anser i större utsträckning att det är mycket viktigt att ha en handbrandsläckare i bostaden. Boende i hyresrätt instämmer i lägre grad helt i att de har ansvar för det egna brandskyddet i bostaden.

Beteende

Handbrandsläckare finns högst grad bland de i eget ägt boende, därefter bostadsrätter och i lägst utsträckning i hyresrätter. Detsamma gäller för brandfilter och spisvakter.

5.1.4 Skillnad med avseende på hushållstruktur

Kunskap

Personer som bor själva ser i större utsträckning glömda levande ljus, påslagen bärbar dator och eldstad som mycket små brandrisker. Enpersonshushåll uppger i lägre grad handbrandsläckare som ett sätt att skydda sig om en brand skulle uppstå. Barnfamiljer skulle i något lägre grad försöka ta sig ut genom ett rökfyllt trapphus, en större andel skulle i stället stanna i lägenheten.

Attityd

Enpersonshushåll tycker i lägre utsträckning att det är mycket viktigt att ha en handbrandsläckare i bostaden.

Beteende

Enpersonshushåll har i betydligt lägre utsträckning handbrandsläckare i bostaden. Barnfamiljer har i något större utsträckning en handbrandsläckare i bostaden.

Information

Barnfamiljer uppger i något lägre utsträckning att de inte vill ha någon information.

5.1.5 Skillnader sett till utbildning i brandskydd

Kunskap

De som har genomgått en utbildning i brandskydd bedömer sig ha högre kunskaper i användning av handbrandsläckare än övriga.

Attityd

De som har genomgått en utbildning i brandskydd instämmer i större utsträckning helt i att det är viktigt att veta vad man ska göra om en brand uppstår.

Beteende

De som genomgått en utbildning i brandskydd har i större utsträckning handbrandsläckare och/eller brandfilt i den egna bostaden. En betydligt lägre andel av de som genomgått en utbildning i brandskydd kontrollerar aldrig batterierna i brandvarnaren.

6. Summerande slutdiskussion

I detta avslutande avsnitt summeras resultaten i en slutdiskussion. Sist i slutdiskussionen återfinns Markörs slutsatser i punktform.

Resultatet visar inledningsvis att svenskarna ser små eller mycket små risker med huvuddelen av de brandorsaker som räknades upp i början av undersökningen. Bilden varierar något med avseende på kön, ålder och boendeform men det är genomgående en relativt låg riskmedvetenhet avseende de områden som uppges. Om man listar de olika områdena från högst till lägst risk i svenskarnas ögon blir bilden följande:

1. Glömma levande ljus
2. Glömma spispattan på
3. En bärbar dator glöms påslagen i en soffa
4. Eldstad
5. Skräp och saker i gemensamma utrymmen
6. En 60-watt lampa där det ska vara 40-watt

Endast glömda levande ljus ses av mer än en fjärdedel som en stor eller mycket stor risk ur brandsäkerhetssynpunkt.

Frågorna om vad man kan göra om en brand man inte kan släcka uppstår eller vad man kan göra för att skydda sig om det börjar brinna fick man svara på helt spontant. Syftet vara att få en bild av vad som ligger närmast i tanken hos svenskarna i olika situationer. Risken med att i stället läsa upp svarsalternativen är att svaren riskerar att bli tillrättalagda och därmed inte helt sanningsenliga. Den bild som nu framkommer visar att ungefär två tredjedelar spontant ser brandvarnare och brandsläckare som relevanta sätt att skydda sin bostad. Om det börjar brinna skulle man uteslutande ringa 112 medan drygt hälften uppges att man skulle lämna bostaden. Frågan är dock inte specifikt kopplad till om man bor i villa eller i flerbostadshus, men man kan konstatera att agerandet är ungefär likvärdigt oavsett boendeform.

En av fem svenskar menar att de skulle försöka ta sig ut genom ett rökfyllt trapphus i händelse av att man befinner sig i en lägenhet och det börjar brinna på annan plats i huset. Tre av fyra skulle ringa 112 och en av tre skulle stanna inne i lägenheten. Många skulle också söka varna andra och/eller försöka identifiera orsaken till branden. Mer än hälften känner sig osäkra på hur länge man kan stanna i en lägenhet om det brinner någon annanstans i huset, endast tre procent tror att man kan stanna i 60 minuter eller mer.

Svensken anser själv sig ganska eller mycket bra på att använda en handbrandsläckare. Det finns en tydlig koppling mellan den egna självskattningen och huruvida man genomgått en utbildning i brandsäkerhet.

På en rak fråga instämmer en klar majoritet i att det är mycket viktigt att veta hur man ska göra om en brand uppstår i bostaden. Andelen är något lägre när det gäller vikten av att veta hur man kan förhindra en brand i bostaden, men även där anser en majoritet att det är mycket viktigt. Man ser framför allt en brandvarnare är viktigt för brandsäkerheten. Även handbrandsläckare uppges av knappt sju av tio som mycket viktigt.

Drygt hälften av de som bor i ett flerbostadshus anser att de själva bär ansvaret för brandskyddet i bostaden. En av fyra anser att det är den som äger fastigheten som bör ta detta ansvar. Två tredjedelar av svenskarna instämmer helt i att de tar ansvar för brandskyddet i sin bostad, sex procent anser dock inte att de gör det.

En majoritet oroar sig inte alls för att drabbas av brand. Fem procent uppger dock att de oroar sig ofta eller alltid och 15 procent att de oroar sig ibland.

I princip samtliga uppger att de har en brandvarnare i bostaden och sex av tio uppger att de har en handbrandsläckare. Handbrandsläckare är betydligt vanligare i ett eget ägt boende än i hyres- och bostadsrätter. Brandvarnarens batterier kontrolleras med varierande omfattning och hälften uppger att de kontrollerar det mer sällan än varannan månad, knappt en av fyra kontrollerar det inte alls.

En tendens värd att notera är att den yngsta åldersgruppen delvis utmärker sig negativt i relevanta frågeställningar sett till både kunskaper, beteenden och attityder. Man uppger handbrandsläckare och brandfilt som möjliga medel i lägre grad, ser sitt ansvar som mindre i flerbostadshus, tar mindre eget ansvar för brandskyddet i den egna bostaden och har också i lägre utsträckning både handbrandsläckare och/eller brandvarnare.

6.1 Markörs rekommendationer

Den nyligen framtagna nationella strategin för stärkt brandskydd innehåller området "kunskap och kommunikation" vartill hör en satsning på en nationell och långsiktig informationsinsats. Den nationella informationsinsatsen ska stödja strategins mål enligt följande:

- 1) "Medvetenheten hos enskilda om brandrisker och hur man ska agera i händelse av brand ska öka."
- 2) "Andelen fungerande brandvarnare och brandskyddsutrustning i bostäder ska öka."

Kopplat till dessa mål är Markörs rekommendation att använda resultatet på undersökningen till att sätta upp konkreta målsättningar. Det finns nu ett tydligt nuläge avseende medvetenhet om brandrisker, hur svenskarna väljer att agera vid brand i olika situationer och vilken brandutrustning man har. Förutom att visa bilden över svenskarna i allmänhet ges också en mer nyanserad bild i analysen av skillnader mellan olika undergrupper vilken kan nyttjas i mer riktade informationsinsatser kopplade till den mer långsiktiga insatsen.

Resultatet visar att svenskarna anser att det är viktigt att veta både hur man kan förebygga brand och agera om brand uppstår, även om det på just dessa frågor kanske borde vara samtliga. Samtidigt framträder en bild av att man även om man anser att det är viktigt inte ser några större risker med de brandorsaker som listats och i begränsad utsträckning tar sitt ansvar (eller ens anser att man har detta ansvar). Ansvarsbristen visar sig både i att man själv säger att andra delvis äger frågan eller att man inte instämmer helt i att man tar detta ansvar, men också i beteendefrågorna där man exempelvis ser att en relativt stor andel aldrig kontrollerar sin brandvarnare.

Det är mot detta som bakgrund viktigt att vara mycket konkret, exemplifierande och nyanserad i kommande informationsarbete. Svenskarna anser att det är viktigt med brandsäkerhet men omsätter inte detta riktigt i vare sig en hög riskmedvetenhet eller ett säkert agerande. Man ser inte heller i alla situationer sitt eget ansvar i frågan. Det finns också tydliga kopplingar mellan attityder och beteenden, vilken innebär att om man påverkar det ena kommer det andra också att "följa med". Exempelvis ser man en tydlig koppling mellan de som anser att handbrandsläckare är viktigt och de som faktiskt har en i hemmet.

Resultatet ger med 1 000 intervjuer en hög precision och eventuella trender över tid kommer på totalnivå att bli tydliga redan vid mindre förändringar. I olika undergrupper är dock felmarginalerna större och större skillnader kommer också att krävas för att kunna konstatera förflyttning över tid. Det kan mot detta som bakgrund vara relevant att i en uppföljning exempelvis särskilja den yngsta åldergrup-

pen med flera intervjuer. Orsaken skulle vara att tydligare se framtida förflyttningar mot bakgrund av att just denna grupp enligt ovan kan behöva prioriteras särskilt.

Mer konkret används förslagsvis materialet på följande sätt:

- Identifiera exakt vilka frågor som är intressanta att följa över tid avseende kunskap, attityder och beteenden.
- Sätt upp realistiska och operativa mål kopplade till dessa frågeställningar.
- Arbeta både brett (svenskarna) och nischat (enskilda målgrupper, exempelvis yngre) i det kommande informationsarbetet.
- Följ upp resultatet i ett intervall som bedöms rimligt i förhållande till de informationsinsatser som genomförs, förslagsvis årligen.
- Koppla i analysen också det genomförda arbetet till ett övergripande effektmål som finns uppsatta avseende den nationella strategin.
- Bifogat rapporten återfinns tabellbilagor med en mängd brytningar på bakgrundsfrågor som kan hjälpa till att besvara ytterligare frågor.